

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

Na temelju članaka 28. stavka 2. Zakona o energiji («Narodne novine», broj 68/01 i 177/04), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2005. godine donijela

UREDBU

O IZMJENAMA TARIFNIH STAVKI U TARIFNOM SUSTAVU ZA USLUGE ELEKTROENERGETSKIH DJELATNOSTI KOJE SE OBAVLJAJU KAO JAVNE USLUGE

Članak 1.

U Tarifnom sustavu za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge ("Narodne novine", broj 101/02, 121/202 i 129/02), tarifne stavke u Prilozima od 1 do 5 mijenjaju se i glase:

Prilog 1

TARIFNI MODELI ZA VISOKI NAPON

Obracunski element	TARIFNE STAVKE			TARIFNI MODEL
	Jedinica mjere	Sezonski	Dnevni	Bijeli
Radna snaga	kn/kW	viši	-	53,00
		niži	-	36,00
Radna energija	kn/kWh	viši	VT	0,28
			NT	0,13
		niži	VT	0,26
			NT	0,12
Jalova energija	kn/kvarh			0,11
Stalna mjesečna naknada	kn/mjeseć			106,00

Prilog 2

TARIFNI MODELI ZA SREDNJI NAPON

Obracunski element	TARIFNE STAVKE			TARIFNI MODEL	
	Jedinica mjere	Sezonski	Dnevni	Bijeli	
Radna snaga	kn/kW	viši	-	63,60	
		niži	-	42,40	
Radna energija	kn/kWh	viši	VT	0,38	
			NT	0,18	
		niži	VT	0,35	
			NT	0,16	
Jalova energija	kn/kvarh			0,14	
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec				106,00

Prilog 3

TARIFNI MODELI ZA NISKI NAPON – KUCANSTVA

Obracunski element	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL			
	Jedinica mjere	Dnevni	Plavi	Bijeli	Narancasti	Crni
Radna energija	kn/kWh	VT	0,58	0,61	0,85	0,26
		NT	-	0,32	-	0,26
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec		15,75	15,75	-	5,25

Prilog 4

TARIFNI MODELI ZA NISKI NAPON - PODUZETNIŠTVO

Obracunski element	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL			
	Jedinica mjere	Dnevni	Plavi	Bijeli	Crveni	Narancasti
Radna snaga	kn/kW		-	-	31,50	-
Radna energija	kn/kWh	VT	0,58	0,61	0,55	0,85
		NT	-	0,32	0,25	-
Jalova energija	kn/kvarh		0,16	0,16	0,16	-
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec		63,00	63,00	63,00	-

Prilog 5

TARIFNI MODELI ZA NISKI NAPON – JAVNA RASVJETA

Obracunski element	TARIFNE STAVKE		TARIFNI MODEL
	Jedinica mjere	Dnevni	Bijeli
Radna energija	kn/kWh	VT	0,47
		NT	-
Stalna mjesečna naknada	kn/mjesec		31,50

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama", a primjenjuju se od 1. rujna 2005. godine.

Klasa:
Urbrroj:
Zagreb, _____ 2005.

Predsjednik

dr. sc. Ivo Sanader, v. r.

O B R A Z L O Ž E N J E

**ZAHTJEVA ZA POVEĆANJE TARIFNIH STAVKI
U TARIFNOM SUSTAVU ZA USLUGE
ELEKTROENERGETSKIH DJELATNOSTI
KOJE SE OBAVLJAJU KAO JAVNE USLUGE**

U Zagrebu, srpanj 2005.g.

SADRŽAJ

	SAŽETAK	1
	UVOD	2
1	REGULATORNI OKVIR	3
2	RAST TROŠKOVA POSLOVANJA I ULAGANJA U IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA	4
2.1	Rast troškova energetskog goriva	4
2.1.1	Lož ulje	4
2.1.2	Plin	4
2.1.3	Ugljen	5
2.1.4	Ukupno povećanje troškova energetskog goriva	5
2.2	Nabava električne energije	5
2.3	Ukupno povećanje – energetsko gorivo i nabava električne energije	6
2.4	Novi troškovi poslovanja	7
2.5	Ostali troškovi poslovanja	7
2.6	Smanjenje gubitaka električne energije	8
2.7	Osjetljivost troškova na promjene u inputima	9
2.8	Rast potrošnje električne energije	10
2.9	Izgradnja elektroenergetskih objekata	11
2.10.	Potrebno povećanje prihoda	13
2.12	Negativni efekti zadržavanja postojeće razine cijene	13
3	KOREKCIJA TARIFNIH STAVKI	15
3.1	Izdatak za potrošenu električnu energiju	16
3.2.	Tretman povlaštenih kupaca	17
4	ZAKLJUČAK	17
	PRILOZI	18
	Prilog 1: Usporedba prodajnih cijena za kućanstva s godišnjom potrošnjom od 3500 kWh, bez poreza, po EUROSTAT-ovoj kategoriji Dc	18
	Prilog 2: Usporedba prodajnih cijena za industriju s godišnjom potrošnjom od 24 GWh, bez poreza, po EUROSTAT-ovoj kategoriji Ig	19

SAŽETAK

Hrvatska elektroprivreda d.d. (u daljnjem tekstu HEP) u djelatnosti električne energije ima reguliranu prodajnu cijenu i svoje prihode ostvaruje primjenom *Tarifnog sustava za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge* koji je na snazi od 1. rujna 2002.g. Od tada cijena električne energije nije mijenjana i po tome je HEP jedna od rijetkih elektroenergetskih tvrtki u Europi.

U međuvremenu je došlo do promjena u uvjetima poslovanja koje su povećale troškove u djelatnosti električne energije i imaju sljedeći utjecaj na buduće poslovanje:

1. Rast troškova poslovanja

- povećanje cijena energetskog goriva (lož ulje 50%, plin 21%, ugljen 113%) i električne energije na europskom tržištu 9%
- rast troškova zbog većeg udjela skupljih izvora električne energije 5,96%
- rast troškova održavanja, amortizacije, plaća i ostalih primanja zaposlenih – ukupno 20,3%
- pojava novih troškova, temeljem zakonske regulative, kojih nije bilo u 2002.g.

2. Potrebna ulaganja u elektroenergetski sustav

- revitalizacije i rekonstrukcije postojećih objekata 2,74%
- izgradnja novih objekata
- smanjenje tehničkih i netehničkih gubitaka

Potreban rast cijene električne energije 8,70%

Na osnovu prethodnih podataka Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva predlaže povećanje tarifnih stavki važećeg Tarifnog sustava prosječno za 8,70% i to na način da je povećanje za kategorije potrošnje na niskom naponu 9,49%, a za kategorije potrošnje na srednjem i visokom naponu 6%, što bi na godišnjoj razini značilo povećanje prihoda od prodaje električne energije od 581 mil. kn.

Uz ovakvo povećanje cijene električne energije može se jamčiti:

1. siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sustava
2. stabilno poslovanje HEP grupe i doprinos hrvatskom gospodarstvu
3. nove investicije u elektrane koje će biti, za Hrvatsku, izgrađene na najjeftiniji način
4. stabilna cijena električne energije u dužem vremenskom periodu (osim u slučajevima izuzetnih događaja i poremećaja na svjetskom tržištu energenata).

UVOD

Obrazloženje zahtjeva za povećanje tarifnih stavki iz *Tarifnog sustava za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge* temelji se na promjenama u uvjetima poslovanja koje su se dogodile od rujna 2002.g. kada je taj Tarifni sustav stupio na snagu i koje imaju utjecaj na buduće rezultate poslovanja HEP grupe. Također se temelji na sagledavanju potrebnih ulaganja u izgradnju elektroenergetskog sustava nužnih da se osigura sigurnost opskrbe električnom energijom u Republici Hrvatskoj.

Obrazloženje zahtjeva se sastoji od sljedećih poglavlja:

1. Regulatorni okvir
2. Rast troškova poslovanja i ulaganja u izgradnju elektroenergetskog sustava
3. Korekcija tarifnih stavki

U *Regulatornom okviru* obrađen je zakonski okvir za utvrđivanje prodajnih cijena električne energije. S obzirom na proces izrade niza podzakonskih akata, koji je u tijeku, navedeno je pravno utemeljenje za podnošenje zahtjeva za korekciju tarifnih stavki Tarifnog sustava.

U poglavlju *Rast troškova poslovanja i ulaganja u izgradnju elektroenergetskog sustava* obrazložene su promjene u uvjetima poslovanja do kojih je došlo od 2002.g. do danas i koje su utjecale na porast troškova poslovanja djelatnosti električne energije. Iskazani su i najznačajniji rizici u poslovanju, hidrološke okolnosti i valutni odnosi, koji mogu imati veliki negativan učinak na rezultate poslovanja. Svi proračuni troškova baziraju se na elektroenergetskoj bilanci, uz prosječne hidrološke okolnosti, planiranoj za 2005.g. Obrazložene su investicije, revitalizacije postojećih i izgradnja novih proizvodnih kapaciteta i mrežne infrastrukture, koje će HEP u narednom razdoblju morati financirati, a koje se temelje na Programu rada Uprave HEP-a d.d. u razdoblju 2004. – 2008.g. Na kraju poglavlja, na temelju financijskog kvantificiranja utjecaja pojedinih elemenata, iskazan je potreban iznos rasta prihoda od prodaje električne energije.

U poglavlju *Korekcija tarifnih stavki* utvrđuje se zahtjev za povećanjem tarifnih stavki za sve kategorije potrošnje i prikazane su prosječne prodajne cijene po kWh električne energije za svaku kategoriju. Te prosječne cijene rezultat su primjene povećanih tarifnih stavki na ostvarenu strukturu potrošnje (radna snaga, radna energija, jalova energija, po sezonskim i dnevnim višim i nižim tarifama) u 2004.g. Prikazan je i udjel izdatka za električnu energiju u primanjima kućanstava za neke tipične uzorke potrošnje električne energije.

1 REGULATORNI OKVIR

Republika Hrvatska, kao zemlja kandidat za pristup Europskoj uniji, prilagođava svoje zakonodavstvo propisima Europske unije. Na temelju Direktive 2003/54/EC Europskog parlamenta i Vijeća, koja se odnosi na tržište električne energije, obavljeno je usklađivanje hrvatskog regulatornog okvira za energetske sektor donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji i Zakona o tržištu električne energije.

Nacionalnim regulatornim tijelima dodijeljena je aktivna uloga u osiguranju nepristranih tarifa koje odražavaju stvarne troškove za regulirane energetske djelatnosti i daju poticaje za trajnu uspostavu sigurnog rada elektroenergetskog sustava kao cjeline. Posebno se ističe zahtjev na sigurnost opskrbe kupaca koja pretpostavlja stalnu brigu o raspoloživoj mrežnoj infrastrukturi, koju treba kontinuirano kvalitetno održavati i razvijati u skladu sa zahtjevima tržišta.

Osim Direktive 2003/54/EC za Republiku Hrvatsku je posebno važan stav Europske komisije, izražen u Mišljenju na zahtjev Republike Hrvatske za članstvo u Europskoj uniji od 20. travnja 2004. godine. U poglavlju u kojemu se daje ocjena sposobnosti preuzimanja obveza koje proizlaze iz članstva u Europskoj uniji, u dijelu koji se odnosi na područje energije, istaknuto je da cijene električne energije u Republici Hrvatskoj ne odražavaju troškove i da je Republika Hrvatska dužna uskladiti politiku cijena električne energije.

U novom hrvatskom zakonodavstvu za energetske sektor, predviđeno je da funkciju nacionalnoga regulatora u obavljanju poslova nadzora nad reguliranim energetske djelatnostima obnaša Hrvatska energetska regulatorna agencija - HERA.

Sukladno članku 19. i članku 30. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji Agencija je dužna donijeti metodologiju, odnosno tarifne sustave bez visina tarifnih stavki za regulirane energetske djelatnosti u roku od dvije godine.

Prema članku 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, visinu pojedinih tarifnih stavki donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog energetske subjekta upućenog Ministarstvu i pribavljenog mišljenja Agencije. Donošenje odgovarajućih metodologija za regulirane energetske djelatnosti očekuje se od Agencije u zakonskom roku od dvije godine.

Hrvatska elektroprivreda d.d., sukladno članku 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, podnjela je zahtjev za korekcijom cijene električne energije. Prema članku 19. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, Vlada Republike Hrvatske donosi odluku o visini tarifnih stavaka, odnosno odluku o promjeni cijena električne energije. Ovakav način donošenja odluke o promjeni cijena električne energije predstavlja privremeno rješenje koje će se primjenjivati do donošenja odgovarajućih metodologija. Polazna osnova za korekciju cijena električne energije je *Tarifni sustav za usluge energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge* iz 2002. godine.

2 RAST TROŠKOVA POSLOVANJA I ULAGANJA U IZGRADNJU ELEKTROENERGETSKOG SUSTAVA

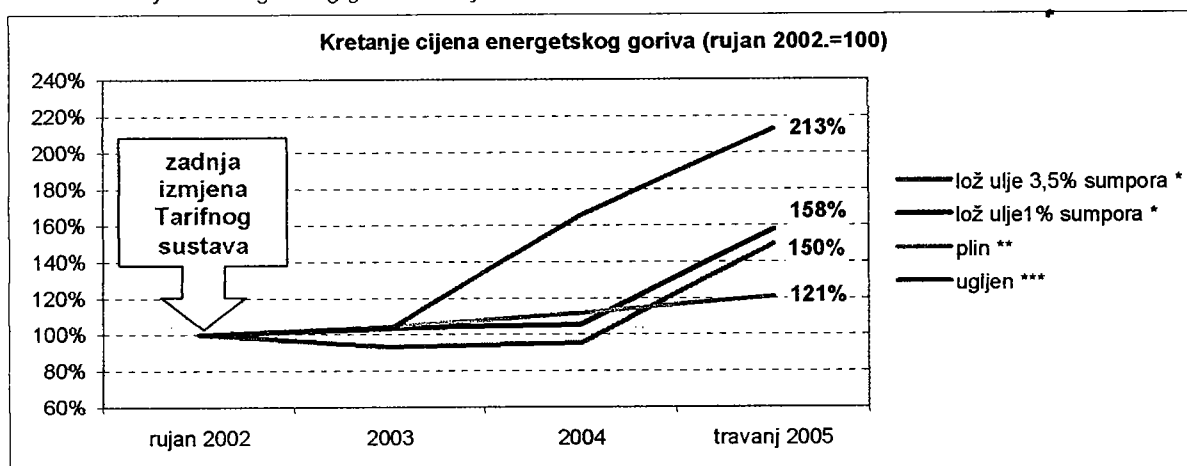
Posljednja promjena prodajne cijene za električnu energiju posljedica je uvođenja *Tarifnog sustava za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge* (NN 101/30.8.2002.) i koji se, uz izmjene (NN 121/16.10.2002. i NN 129/6.11.2002.), primjenjuje od rujna 2002.g. U međuvremenu je došlo do značajnih promjena uvjeta u kojima HEP posluje – porast cijena energetskog goriva, porast cijena električne energije na tržištu, porast domaće potrošnje električne energije za 11,6%, novi troškovi poslovanja koji su posljedica zakonskih odredbi ili ugovornih obveza RH.

U procjenama rasta troškova koje su date u nastavku polazište je plan za 2005.g. i elektroenergetska bilanca s prosječnim hidrološkim okolnostima.

2.1 Rast troškova energetskog goriva

Energetsko gorivo za proizvodnju električne energije – lož ulje, plin i ugljen – čini oko 16% troškova u djelatnosti električne energije. Nabavne cijene ovih energenata znatno su veće nego u 2002.g. i prema mišljenjima analitičara ne može se očekivati njihovo značajnije smanjenje.

Slika 1: Rast cijena energetskog goriva od rujna 2002. do danas

* Izvor: Platt's European Marketscan – FOB MED HFO

** Cijene po ugovoru s INA-om

*** Prosječne godišnje cijene ugljena

2.1.1 Lož ulje

Trenutno se cijene lož ulja s 3,5% sumpora kreću oko 220 – 240 USD po toni, a s 1% sumpora oko 250 – 260 USD po toni. To je značajno povećanje cijena (preko 50%) s velikim utjecajem na rast troškova jer HEP, uz prosječne hidrološke okolnosti, treba u 2005. potrošiti oko 325 tis. tona lož ulja za proizvodnju električne energije. U odnosu na cijene iz 2002.g. to je **26 mil. USD više.**

2.1.2 Plin

Cijene plina određene su ugovorom s INA-om i u 2005.g. će zajedno s troškom transporta plina iznositi 13,3 USc po m³. Cijena plina porasla je 21% u odnosu na 2002.g. Za godišnju potrošnju od 512 mil. m³ plina u odnosu na cijene u 2002.g. troškovi će biti **12 mil. USD veći.**

Zajedno s utjecajem rasta cijene lož ulja to znači **38 mil. USD** veće troškove za proizvodnju električne energije u termoelektranama na plin i lož ulje (na razini njihove godišnje proizvodnje od 3,5 TWh).

2.1.3 Ugljen

Najveći rast u ovom razdoblju ostvarile su cijene ugljena i trenutna nabavna cijena je 113% veća nego u 2002.g. S obzirom na godišnju potrošnju od 880 tis. tona za dvije termoelektrane u Plominu (na razini njihove godišnje proizvodnje od 2,1 TWh), toškovi će u 2005.g. biti **36 mil. USD** veći nego uz cijenu ugljena iz 2002.g.

2.1.4 Ukupno povećanje troškova energetske goriva

Ukupno je utjecaj rasta cijena lož ulja, ugljena i plina na povećanje troškova energetske goriva oko **74 mil. USD**. Preračunato po sadašnjem tečaju dolara to je oko **444 mil. kn**.

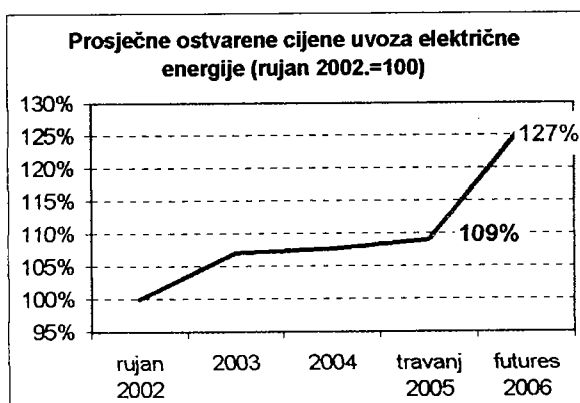
Međutim, treba uzeti u obzir da je od 2002.g. došlo do značajnog pada vrijednosti dolara. Prosječni tečaj USD u 2002.g. bio je 7,86 kn dok se sada kreće oko 6 kn. Utjecaj pada vrijednosti dolara, primjenjen na cijene energenata iz 2002.g., nosi **255 mil. kn** manje izdatke za gorivo. Kombinirani učinak povećanja cijena i pada vrijednosti USD je **189 mil. kn** povećanja troškova.

2.2 Nabava električne energije

Drugi značajan trošak je nabava električne energije izvan sustava – otkup električne energije od TE Plomin d.o.o., od NE Krško, od EP BiH i kupnja energije na europskom tržištu. Kupnjom na tržištu, u uvjetima prosječnih hidroloških okolnosti, HEP podmiruje dio domaće potrošnje za koju nije ekonomski opravdano proizvoditi električnu energiju u HEP-ovim termoelektranama jer je granični trošak nabave manji od graničnog troška dodatne proizvodnje. Osim toga, u uvjetima stalnog rasta domaće potrošnje (u odnosu na 2002. procijenjena bruto potrošnja u 2005.g. je 1,7 TWh odnosno 11,6% veća) i ne povećavanja domaćih proizvodnih kapaciteta, udjel nabave električne energije na tržištu nužno će se povećavati.

Cijene otkupa električne energije od TE Plomin d.o.o. i NE Krško određene su dugoročnim ugovorima, a od EP BiH petogodišnjim ugovorom. Cijene energije koja se kupuje od drugih elektroprivreda ili trgovaca električnom energijom formiraju se pod utjecajem ponude i potražnje.

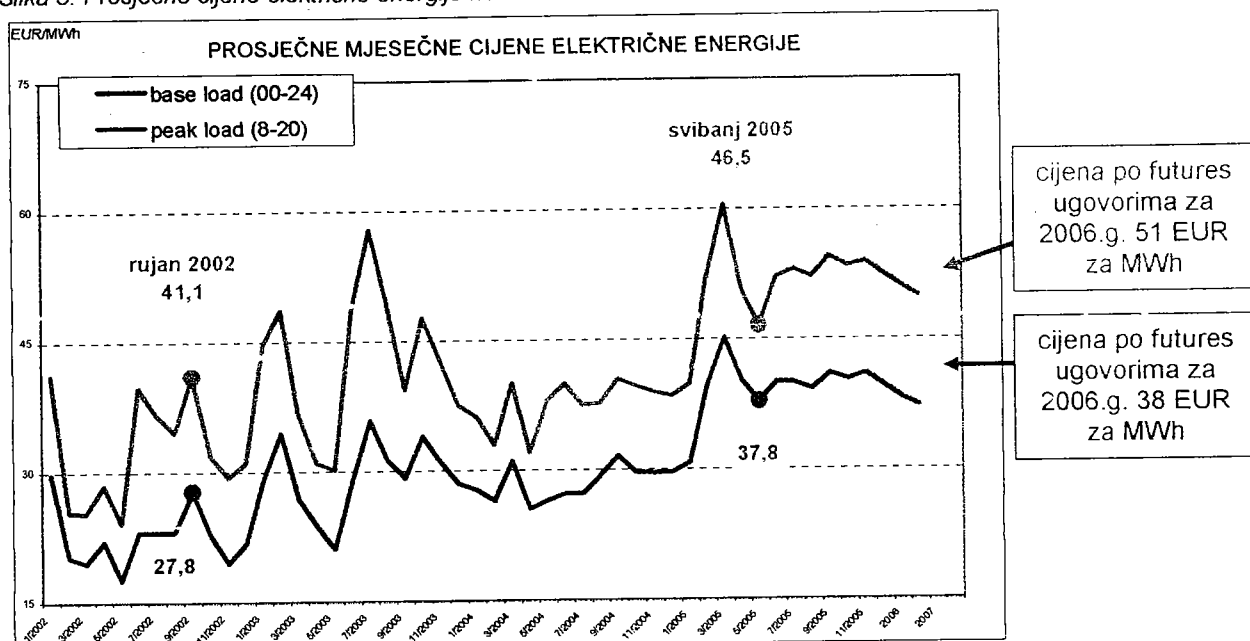
Slika 2: Prosječne cijene nabave električne energije na tržištu

U pregledu prosječnih cijena, koje je HEP ostvario za nabavu električne energije na tržištu, rast u odnosu na 2002.g. je 9%. S obzirom na godišnju nabavu od 1,6 TWh troškovi će u 2005.g. po trenutnom tečaju eura biti oko **36 mil. kuna** veći nego uz cijenu električne energije iz 2002.g.

Cijene električne energije na europskom tržištu i burzama u ovom su razdoblju ostvarile i veći rast, a imat će i dalje trend rasta, što pokazuju futures ugovori na burzama za 2006. i naredne godine (slika 3).

Slika 3: Prosječne cijene električne energije na burzi

Izvor: www.eex.de, Natsource Scandinavia (EEX), do travnja 2005. ostvarene cijene, od svibnja 2005. futures

2.3 Ukupno povećanje - energetska goriva i nabava električne energije

Ukupni utjecaj rasta cijena lož ulja, ugljena, plina i nabave električne energije na tržištu na povećanje troškova iznosi oko **225 mil. kn.**

Povećanje ukupnih varijabilnih troškova električne energije proizvedene u termoelektranama (uključujući TE Plomin d.o.o.) i električne energije koja se nabavlja na tržištu (ukupno 7,2 TWh po planu za 2005.g.) zbog rasta cijena energetske goriva i električne energije na tržištu iznosi 15,8%.

Tablica 1: Promjena varijabilnih troškova električne energije proizvedene u termoelektranama i kupljene na tržištu

prema planskoj elektroenergetskoj bilanci za 2005.		po cijenama iz 2002.	po cijenama iz 2005.	% rasta
el. energija u GWh – proizvodnja u termoelektranama (uključujući TE Plomin doo) i nabava energije na tržištu		7.234	7.234	
energetsko gorivo (lož ulje, plin, ugljen)	mil. kn	1.077,4	1.266,0	+17,5%
	lož ulje	383,2	448,5	+17,0%
	plin	442,4	408,3	-7,7%
	ugljen	251,8	409,2	+62,5%
uvoz električne energije	mil. kn	344,4	380,1	+10,4%
ukupno varijabilni troškovi energije	mil. kn	1.421,7	1.646,1	+15,8%
jedinični trošak goriva i nabave u lp po kWh		19,65	22,76	+15,8%

NAPOMENA: - primijenjen tečaj USD=6,0 za 2005.g.
- varijabilni troškovi obuhvaćaju još i naknade i koncesije za proizvodnju, ali ovdje nisu prikazane radi jasnijeg uvida u utjecaj rasta cijena goriva

2.4 Novi troškovi poslovanja

Nakon 2002.g. u djelatnosti proizvodnje, prijenosa, distribucije i opskrbe električnom energijom imamo nove troškove poslovanja koji proizlaze iz odredbi normativnih akata i ugovornih obveza Republike Hrvatske. Oni su prikazani u tablici 2.

Tablica 2: Novi godišnji troškovi poslovanja

	plan 2005.g.
1. Troškovi razgradnje NE Krško i odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva prema Međudržavnom ugovoru Hrvatske i Slovenije o NE Krško i Programu razgradnje te zbrinjavanja radioaktivnog otpada i istrošenog goriva iz NE Krško (kojeg treba usvojiti Sabor)	109 mil. kn
2. Naknade za emisije u okoliš - ugljikovog dioksida, oksida sumpora i oksida dušika – prema Zakonu o fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (NN 107/2003) i Uredbi o izračunu naknada za emisiju u okoliš (NN 71/2004)	45 mil. kn
3. Povećanje komunalne naknade za zemljišta na kojima se nalaze elektrane i ostali elektroenergetski objekti, prema odlukama općinskih vijeća (s obzirom na saznanje da neke općine preispituju iznose naknade moguć je i veći iznos povećanja)	12 mil. kn
4. Naknadu za Hrvatsku energetske regulatornu agenciju prema Uredbi o financiranju rada Vijeća za regulaciju energetske djelatnosti (NN 60/2002)	7 mil. kn
5. Financiranje društva Operator tržišta energije d.o.o. prema Poslovnom planu društva za 2005.g. (dok se ne utvrdi naknada za poslove organiziranja tržišta električne energije)	3 mil. kn

Navedeni troškovi povećavaju troškove poslovanja u djelatnosti električne energije u 2005. godini za **176 mil. kn.**

HEP je u 2005.g. dobio pojedinačne preporuke Vlade za izgradnju određenih elektroenergetskih objekata u funkciji poticanja gospodarskog razvoja (niskonaponska mreža Vir, slobodna zona Varaždin, sanacija i obnova mreže radi omogućavanja povratka izbjeglica i prognanika), koji nisu bili predviđeni planom investicija, te električna energija za kombinat Aluminij, što sve iznosi 66 mil. kn. Zbog ograničenih financijskih sredstava za investicije to znači da bi se mogla odgoditi izgradnja nekih investicijskih projekata.

2.5 Ostali troškovi poslovanja

Troškovi amortizacije, troškovi održavanja energetske objekata, troškovi plaća i ostalih primanja radnika veći su nego u 2002.g. ukupno za **612 mil. kn.**

Tablica 3: Rast ostalih troškova poslovanja

podaci u mil. kn	2002	plan 2005	razlika	05/02
Troškovi osoblja	1.273,1	1.498,6	+225,5	+17,7%
Amortizacija	1.257,1	1.461,2	+204,1	+16,2%
Održavanje energetske objekata	494,5	677,6	+183,1	+37,0%
UKUPNO	3.024,7	3.637,4	612,7	+20,3%

Troškovi osoblja (plaće i ostala primanja radnika) pratili su porast prosječnih plaća u gospodarstvu Hrvatske, tako da je zadržan omjer plaća od 1:1,17 s tim da treba napomenuti da je taj omjer u 2000.g. bio 1:1,27. U HEP grupi je u odnosu na 2002.g. smanjen broj

radnika za 1% (poticajne mjere za odlazak u mirovinu). Planirani troškovi osoblja za 2005.g. veći su 225 mil. kn nego u 2002.g.

Tablica 4: Kretanje prosječnih bruto plaća

podaci u kn	2000	2002	2004
Prosječna bruto plaća HEP	6.209	6.263	7.046
Prosječna bruto plaća - pravne osobe RH (podaci DSZ)	4.869	5.366	5.985
Odnos (HEP / pravne osobe RH)	127,5	116,7	117,7

Troškovi amortizacije bit će u 2005.g. veći za oko 204 mil. kn. To je rezultat značajnih ulaganja u izgradnju novih te zamjene i rekonstrukcije dotrajalih elektroenergetskih postrojenja i mreže. U zadnjih pet godina (2000.-2004.) investirano je 8 mlrd. kuna, čime je otpisanost imovine smanjena je sa 66,2 na 64,8%, što je i dalje visoka otpisanost imovine.

Tablica 5: Investicije u razdoblju 2000. – 2004.g.

podaci u mil. kn	ukupno mil. kn	elektrane	prijenosna mreža	distribucijska mreža
Novi elektroenergetski objekti	2.987,9	556,0	999,3	1.395,7
Zamjene, sanacije ratnih šteta, revitalizacije	2.580,7	671,0	296,7	1.603,1
Elektroenergetski uvjeti i priključenja	1.197,4			1.197,4
Ostale investicije (ICT, terenska vozila, sustavi daljinskih upravljanja)	1.268,5			
UKUPNO	8.034,5	1.227,1	1.296,1	4.196,3

Troškovi održavanja elektroenergetskih objekata porasli su u cilju povećanja raspoloživosti elektrana kao i ukupne pouzdanosti elektroenergetskog sustava kako bi HEP mogao osigurati sigurnost i stabilnost opskrbe kupaca. Osim toga, unatoč velikim ulaganjima u zamjene, dio elektroenergetskih objekata i mreže zbog starosti izaziva veće troškove održavanja. Ti troškovi će u 2005.g. biti oko 183 mil. kn veći nego u 2002.g. od čega je povećanje troškova za održavanje elektrana 95 mil. kn.

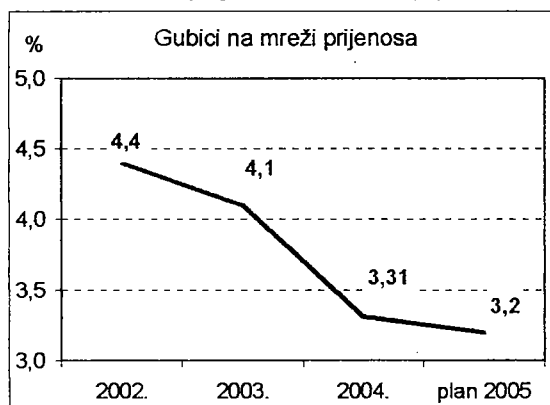
Smanjenje troškova poslovanja je kontinuirani cilj Uprave koji se provodi nizom mjera osobito u nabavi i gospodarenju zalihama materijala i rezervnih dijelova. Međutim ne treba zanemariti rast proizvođačkih cijena i cijena vanjskih usluga i njihov utjecaj na rast troškova poslovanja. Kumulativna inflacija od 2003.g. mjerena potrošačkim cijenama je 7,6%, a kumulativni rast cijena industrijskih proizvoda 10,5% (podaci DSZ za travanj 2005.g.).

2.6 Smanjenje gubitaka električne energije

Nastavljen je trend smanjivanja gubitaka u prijenosnoj i distribucijskoj mreži što znači povećanje efikasnosti poslovanja kroz manje troškove proizvodnje i nabave električne energije, odnosno veće prihode u slučajevima otkrivanja krađa električne energije.

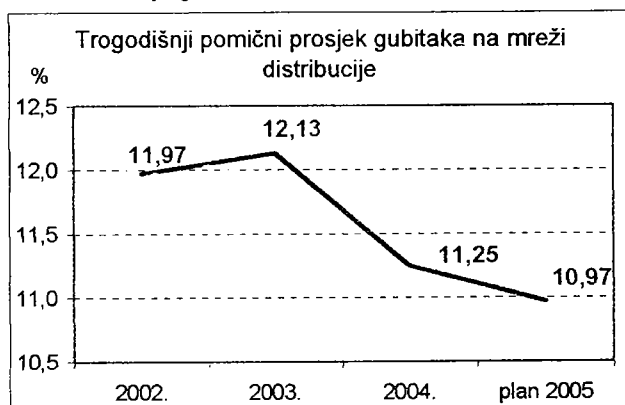
Tijekom 2004.g. puštanje u rad i međusobno povezivanje TS 400/220/110 kV Žerjavinec i TS 400/220/110 kV Ernestinovo, pojačanje («druga trojka») dvosustavnog DV 400 kV Žerjavinec-Heviz te rekonstrukcija I i II sinkrone zone UCTE doveli su do smanjenja tehničkih

Slika 4: Kretanje gubitaka na mreži prijenosa

gubitaka u prijenosnoj mreži (2003.g. 660 GWh → 2004.g. 587 GWh) na razinu 3% ukupnog prometa električne energije u mreži. Smanjenje gubitaka u prijenosnoj mreži u odnosu na 2002.g. nosi uštedu na troškovima od 21 mil. kn u 2005.g.

Slika 5: Kretanje gubitaka na mreži distribucije

Od 1998.g. vidljiv je trend smanjenja gubitaka u distribucijskoj mreži. U zadnjih pet godina uloženo je 4,2 mlrd. kn u zamjene i rekonstrukcije postojećih te u izgradnju novih distributivnih elektroenergetskih objekata. Postižu se i sve bolji rezultati u otkrivanju neovlaštene potrošnje (krađe) električne energije.

Kombinirani učinak uštede na troškovima (zbog smanjenja tehničkih gubitaka) i povećanja prihoda od prodaje (zbog smanjenja nepovlasne potrošnje) u distribucijskoj mreži u odnosu na 2002.g. je 51 mil. kn u 2005.g.

Ukupan učinak smanjenja tehničkih i netehničkih gubitaka u mreži iznosi 72 mil. kn.

2.7 Osjetljivost troškova na promjene u inputima

Troškovi električne energije značajno su izloženi hidrološkim uvjetima i tečaju dolara. S obzirom na visoki udio hidroelektrana (50%) u instaliranom kapacitetu za proizvodnju električne energije, troškovi poslovanja izuzetno ovise o hidrološkim uvjetima. Nepovoljna hidrologija, po planskoj elektroenergetskoj bilanci za 2005.g., s proizvodnjom u hidroelektranama od 3,8 TWh znači porast troškova električne energije od oko 558 mil. kn. Povoljna hidrologija s proizvodnjom u hidroelektranama od 6,9 TWh znači smanjenje troškova za oko 203 mil. kn. Nepovoljna hidrologija ima veći utjecaj na troškove jer se koriste sve neefikasniji i/ili skuplji izvori električne energije. Prosječni marginalni trošak (po kWh) manje proizvodnje u termoelektranama i uvoza kod povoljne hidrologije niži je od prosječnog marginalnog troška dodatne proizvodnje u TE i uvoza kod nepovoljne hidrologije.

Tablica 6: Izloženost promjenama u hidrologiji i vrijednosti USD

izloženost – najnepovoljnije varijante	
izloženost nepovoljnim hidrološkim uvjetima (proizvodnja HE 3,8 TWh)	558,1 mil. kn
izloženost rastu tečaja dolara (6,0 → 7,86 povratak na prosjek 2002.g.)	392,5 mil. kn

Dobar primjer izloženosti koja je pozitivno djelovala na financijske rezultate je 2004.g. u kojoj su energetske dotoci vode bili 33% veći od uobičajenih pa su hidroelektrane proizvele 7 TWh električne energije, a tečaj USD je pao za 7,9%. Naša je procjena da je pozitivan efekat oko 330 mil. kn – 270 mil. na manjim troškovima goriva i 60 mil. kn na prihodu od izvoza viškova proizvodnje u hidroelektranama.

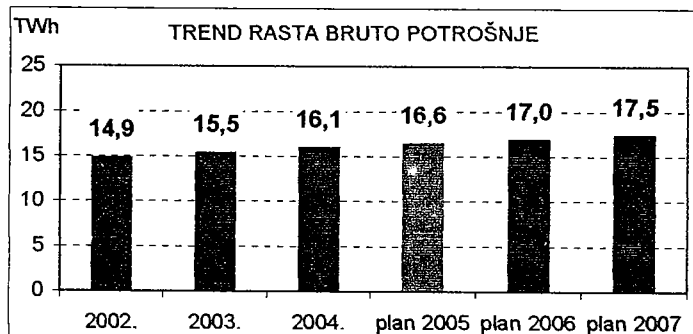
Kako je vidljivo iz procjene utjecaja rasta cijena energetskih goriva, veoma je važan i utjecaj tečaja dolara, jer je sva nabava energetskog goriva izražena u dolarskim cijenama. U prethodnom razdoblju pad vrijednosti dolara neutralizirao je dobrim dijelom rast cijena energetskog goriva. U slučaju rasta vrijednosti dolara doći će do značajnog rasta troškova energetskog goriva. Povrat tečaja dolara na 7,86 što je prosječni tečaj u 2002.g. povećao bi troškove goriva za 393 mil. kn.

Tablica 7: Izloženost promjenama u hidrologiji i vrijednosti USD - struktura

	plan 2005.	sadašnje cijene	nepovoljna hidrologija	razlika	promjena tečaja USD na 7,86	razlika
lož ulje	000t	325	625		325	
kn/t		1.380	1.380		1.808	
trošak u mil. kn		448,5	862,5	+414,0	587,5	+139,0
plin	mil.m3	511,7	511,7		511,7	
kn/m3		0,798	0,798		1,045	
trošak u mil. kn		408,3	408,3		534,9	+126,6
ugljen	000t	880	880		880	
kn/t		465	465		609	
trošak u mil. kn		409,2	409,2		536,1	+126,9
uvoz za dom potr.	GWh	1.569	2.164		1.569	
lp/kWh		24,23	24,23		24,23	
trošak u mil. kn		380,1	524,2	+144,1	380,1	
ukupno mil. kn		1.646,1	2.204,3	+558,1	2.038,6	+392,5

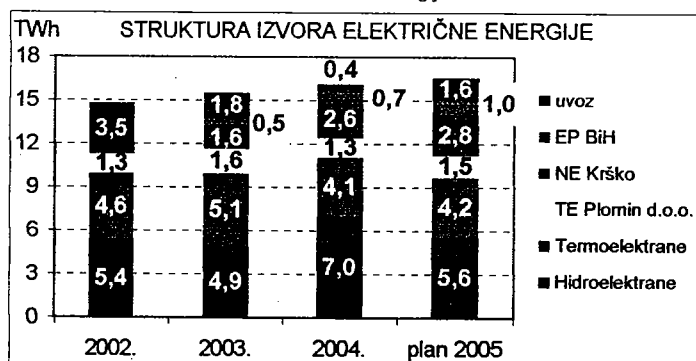
2.8 Rast potrošnje električne energije

Slika 6: Potrošnja električne energije 2002.-2007.

Potrošnja električne energije u Hrvatskoj je značajno povećana od 2002.g. U ovoj godini očekuje se prodaja domaćim kupcima od 14,1 TWh električne energije što je 1,5 TWh više nego u 2002.g. To čini kumulativni rast od 11,6%, odnosno prosječno 3,75% godišnje.

Slika 7: Struktura izvora električne energije 2002.-2005.

Proizvodnja električne energije u hidroelektranama u uvjetima prosječne hidrologije je 5,6 TWh, tako da s ostvarenim rastom potrošnje dolazi do rasta udjela ostalih skupljih izvora sa 62% prema bruto potrošnji u 2002.g. na 66% u predviđenoj bruto potrošnji za 2005.g.

Učinak rasta potrošnje električne energije na povećanje troškova putem većeg udjela skupljih izvora električne energije iznosi 147 mil. kn.

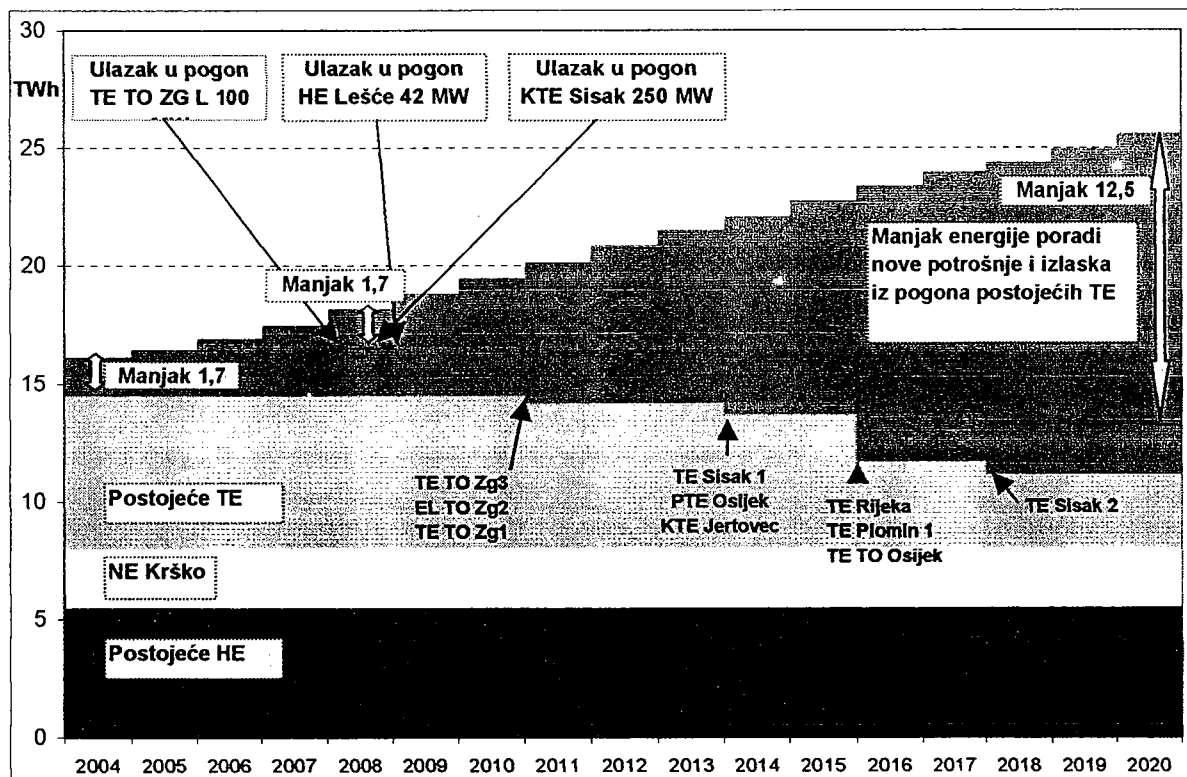
2.9 Izgradnja elektroenergetskih objekata

Na temelju dokumenta Strategija energetskog razvoja Hrvatske i prognoze buduće potrošnje električne energije, mogućnost proizvodnje u postojećim izvorima električne energije (koji su u vlasništvu HEP-a) pokazuje da će u Hrvatskoj postojati značajan manjak proizvodnih kapaciteta. S obzirom na otvaranje tržišta električne energije pojavit će se novi energetski subjekti koji će pronaći svoj ekonomski interes za izgradnju elektrana u Hrvatskoj. Razmjeri manjka proizvodnih kapaciteta, a ujedno i potencijalni prostor za stvaranje konkurencije na strani proizvodnje vidljivi su na slici 8 u nastavku.

Sigurnost opskrbe električnom energijom u Hrvatskoj je najveći izazov u reformi elektroenergetskog sektora. Ona podrazumijeva da elektroenergetski sustav mora imati proizvodnih kapaciteta toliko da uvijek može zadovoljiti vršno opterećenje (uz rezervu do 10%). Ujedno podrazumijeva i raspoloživost prijenosnih kapaciteta koji garantiraju sigurnost rada sustava (kriterij n-1), odnosno mreža mora biti dovoljno izgrađena.

Zbog predviđenog deficita u podmirivanju potreba za električnom energijom radi budućeg rasta potrošnje, HEP je uz suglasnost VRH je donio odluku u skladu s postojećom zakonskom regulativom, o izgradnji kombi kogeneracijske elektrane u Zagrebu 100 MW (lokacija TE TO) i izgradnji HE Lešće 42 MW ukupne vrijednosti 137,6 mil. EUR. Žurno treba pokrenuti i projekte na lokaciji Sisak i Osijek te Plomin.

Slika 8: Potrebe za električnom energijom i mogućnosti proizvodnje iz postojećih izvora (Izvor: Strategija energetskog razvitka Hrvatske)

NAPOMENA: Za postojeće termoelektrane navedene su godine predviđenog izlaska iz pogona

Za ostvarenje obveze pružanja javne usluge prijenosa (OPS) i distribucije (ODS) električne energije, kao reguliranih djelatnosti, HEP u narednom razdoblju mora uložiti znatna financijska sredstva u izgradnju elektroenergetskog sustava:

- Investicije u prijenosnu mrežu odnose se na završetak objekata iz Programa Ernestinovo, Žerjavinec, Split i Rijeka, izgradnju mreže u područjima iznimno velike koncentracije potrošnje (Program Jarun), područja specifičnog gospodarskog razvoja i značaja (Dubrovnik, Istra), područja posebne državne skrbi (Program Banovina) a sve to će omogućiti kompletiranje mreže 400 kV u Hrvatskoj, te sigurniju opskrbu električnom energijom velikih gradova-regionalnih centara. Osim toga treba nastaviti interkonekcijsko povezivanje sa susjednom Mađarskom i zapadnoeuropskim sustavom UCTE izgradnjom dvostrukog dalekovoda 400 kV Ernestinovo-Pecs, te tehničko-tehnološki razvoj procesnog vođenja EES-a, koji treba biti kompatibilan sa zahtjevima i postupcima u vođenju elektroenergetskog sustava u okruženju članica strukovno-poslovnih asocijacija UCTE i ETSO.
- Investicije u distribucijski mrežu i postrojenja trebaju omogućiti da se tehničko-tehnološko stanje postojeće distribucijske mreže dovede na razinu utvrđenih standarda, te izgradnju mreže radi nove potrošnje i priključenja novih kupaca. Tu ističemo investicijske programe sanacije i obnove ratom oštećenih i uništenih postrojenja i mreža (800 mil. kn) i sanacije naponskih okolnosti kod postojećih potrošača (1.500 mil. kn), razgraničenje sa susjednim državama, prelazak na novonormirane napone, aktivnosti za zadovoljenje europske norme za kvalitetu napona EN 50160, sanaciju priključaka i mjernih mjesta, te interventne (31. mil. kn) i redovne zamjene brojila.

Navedene investicije u proizvodne, prijenosne i distribucijske objekte te informatičko telekomunikacijsku infrastrukturu utvrđene su Programom rada Uprave i Planom investicija za 2005.g. a struktura s vrijednostima je u tablici 8.

Tablica 8: Planirane investicije

podaci u mil. kn	2005	2006	2007	ukupno
nove elektrane HE Lešće i TE-TO kombi blok	110	306	335	751
revitalizacije i zamjene i rekonstrukcije elektrana	300	300	300	900
prijenosna mreža i postrojenja	477	355	225	1.057
distribucijska mreža i postrojenja	890	890	890	2.670
ostale investicije	200	200	200	600
ukupno	1.977	2.051	1.950	5.978

Investicijska ulaganja HEP će financirati iz vlastitih sredstava te zaduživanjem na financijskom tržištu korištenjem dugoročnih kredita ili emisijom dugoročnih obveznica. Vlastita sredstva su slobodna amortizacija (amortizacija nakon odbitka godišnje otplate investicijskih kredita) i zadržana dobit. Kako bi se zadržala postojeća razina zaduženosti HEP-a d.d. nužno je povećanje dobiti za 213 mil. kn (neto poslije poreza) što bi se kao zadržana dobit koristilo za financiranje investicija – za revitalizacije proizvodnih, prijenosnih i distribucijskih objekata 153 mil. kn godišnje i za izgradnju novih objekata 60 mil. kn.

Tablica 9: Planirani izvori financiranja

raspoloživi izvori financiranja	mil. kn	2005	2006	2007	ukupno
financiranje slobodnom amortizacijom		900	920	940	2.760
financiranje dugoročnim kreditima 87 mil. EUR godišnje *		661	661	661	1.983
naknade za priključenja na mrežu		200	200	200	600
ukupno		1.761	1.781	1.801	5.343
nedostatna sredstva					
zadržana dobit		216	270	149	635

* godišnje zaduženje od 87 mil. EUR omogućava održavanje sadašnje razine zaduženosti HEP-a

2.10 Potrebno povećanje prihoda

Rast potrošnje domaćih kupaca od 1,5 TWh rezultira, uz prosječnu cijenu od 50,4 lp po kWh, s oko 736 mil. kn većim prihodima od prodaje električne energije. Ovo povećanje prihoda nije dovoljno da pokrije predvidivi rast troškova poslovanja u 2005.g. u odnosu na 2002.g. (u uvjetima prosječne hidrologije).

Tablica 10: Pregled potrebnog povećanja prihoda

podaci u mil. kn	rast troškova i izdataka	rast prihoda	razlika (nedostatni prihod)	potreban rast prihoda%	potreban rast prihoda%
gorivo i nabava električne energije	225				
rast potrošnje električne energije	147				
novi troškovi	176				
održavanje elektroenergetskih objekata	183				
troškovi plaća i ostalih primanja radnika	225				
troškovi amortizacije	204				
ukupno	1.160	736	-424	+5,96%	+5,96%
izloženost nepovoljnim hidrološkim uvjetima (proizvodnja HE 3,8 TWh)	558		-558	+7,86%	
izloženost rastu tečaja USD za 8% na 6,5 kn	198		-198	+2,79%	
zadržana dobit za financiranje investicija 213 mil. kn godišnje uvećana za porez	266		-266	+376%	+3,76%
<i>nove elektrane (60 mil. kn)</i>	75		-75	1,06%	1,06%
<i>sanacija i obnova prijenosne i distribucijske mreže (153 mil. kn)</i>	191		-191	2,70%	2,70%
utjecaj smanjenja tehničkih i netehničkih gubitaka u mreži	-72		+72	-1,02%	-1,02%
UKUPNO	2.110	736	-1.74	+19,35%	
UKUPNO - bez utjecaja izloženosti	1.354	736	-618		+8,70%

NAPOMENA: ostali troškovi poslovanja (poglavlje 2.5) 612 mil. kn = održavanje elektroenergetskih objekata + troškovi plaća i ostalih primanja radnika + troškovi amortizacije

Nabrojani elementi povećanja troškova poslovanja i izdataka za investicije, ne uzevši u obzir rizike zbog izloženosti nepovoljnim hidrološkim uvjetima i izloženosti mogućem rastu vrijednosti dolara, pokazuju manjak prihoda od električne energije od 618 mil. kn. Taj se manjak može nadoknaditi povećanjem tarifnih stavova za 8,70%. Potreban rast prihoda se izražava u odnosu na planirani prihod od prodaje električne energije domaćim kupcima u 2005.g. – 7,1 mlrd. kn.

2.11 Negativni efekti zadržavanja postojeće razine prodajne cijene

Zadržavanje prodajne cijene električne energije na sadašnjoj razini rezultiralo bi brojnim negativnim posljedicama:

- smanjenjem pouzdanosti opskrbe kupaca električnom energijom
- ugrožavanjem investicijskog kreditnog rejtinga koji HEP-u olakšava odnose s bankama u svrhu financiranja izgradnje energetskih objekata bez potrebe dobivanja garancija Vlade RH i uz niže troškove financiranja
- većom izloženosti negativnim financijskim utjecajima povećanih cijena energenata i električne energije, rasta tečaja dolara i nepovoljnih hidroloških okolnosti

- ugrožavanjem likvidnosti i solventnosti u jednom duljem razdoblju, jer efekti brže naplate potraživanja ne mogu kompenzirati povećanje obveza prema dobavljačima i ostalim vjerovnicima zbog većih troškova poslovanja
- negativnim utjecajem na otvaranje tržišta, posebno kako se bude povećavao broj kupaca s pravom izbora opskrbljivača, jer niske cijene energije neće omogućavati profitabilnost koju očekuju novi proizvođači i opskrbljivači
- otežavanjem uvjeta za provođenje restrukturiranja i privatizacije HEP-a
- izostankom sinergijskog efekta koji HEP, dinamiziranjem svojih poslovnih i investicijskih aktivnosti, daje velikom dijelu hrvatskog gospodarstva.

U uvjetima rasta cijena svih ostalih energenata, daje se pogrešan signal potrošačima koji dovodi do neracionalnog trošenja energije. Neracionalno trošenje električne energije nosi realnu opasnost ugrožavanja tehničke stabilnosti i pogona elektroenergetskog sustava u cjelini.

3 KOREKCIJA TARIFNIH STAVKI

Razmatrajući zahtjev HEP-a za 12% povećanjem cijene električne energije, nakon provedene analize, Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva predlaže povećanje tarifnih stavki za kategorije potrošnje na niskom naponu za 9,49%, a za kategorije potrošnje na visokom i srednjem naponu za 6%, što će svim kupcima omogućiti da, s matematičkom točnošću, izračunaju iznos povećanja svojeg računa za utrošenu električnu energiju.

Tablica 10: Prijedlog povećanja cijene po obračunskim elementima iz Tarifnih stavova

Obračunski elementi	Jedinica mjere	TARIFNI STAV		VIŠOKI NAPON	SREDNJI NAPON
		Sezonski	Dnevni	Bijeli	Bijeli
Izmjerena radna snaga	kW	viši	-	53,00 (50,00)	63,60 (60,00)
		niži	-	36,00 (34,00)	42,40 (40,00)
Zakupljena priključna snaga	kVA	viši	-	-	-
		niži	-	-	-
Radna energija	kWh	viši	VT	0,28 (0,27)	0,38 (0,36)
			NT	0,13 (0,12)	0,18 (0,17)
		niži	VT	0,26 (0,25)	0,35 (0,33)
			NT	0,12 (0,11)	0,16 (0,15)
Jalova energija	kvarh			0,11 (0,10)	0,14 (0,13)
Naknada mjesečna	Mjerno mjesto			106,00 (100,00)	106,00 (100,00)

Obračunski elementi	Jedinica mjere	TARIFNI STAV		NISKI NAPON							
		Dnevni	Kućanstva				Javna rasvjeta	Poduzetništvo			
			Plavi	Bijeli	Narančasti	Crni	Plavi	Plavi	Bijeli	Crveni	Narančasti
Snaga	kW		-	-	-	-	-	-	-	32,84 (30,00)	-
Radna energija	kWh	VT	0,60 (0,55)	0,63 (0,58)	0,81 (0,81)	0,27 (0,25)	0,49 (0,45)	0,60 (0,55)	0,63 (0,58)	0,57 (0,52)	0,81 (0,81)
		NT	-	0,33 (0,30)	-	0,27 (0,25)	-	-	0,33 (0,30)	0,26 (0,24)	-
Jalova energija	kvarh		-	-	-	-	-	0,16 (0,15)	0,16 (0,15)	0,16 (0,15)	
Naknada mjesečna	Mjerno mjesto		16,50 (15,00)	16,50 (15,00)	-	5,50 (5,00)	33,00 (30,00)	66,00 (60,00)	66,00 (60,00)	66,00 (60,00)	-

NAPOMENA – iznos u zagradi važeći tarifni stavovi

Tarifni stavovi tarifnog modela "narančasti", kod kupaca kategorije kućanstvo i poduzetništvo, izuzeti su od korekcije cijena, zbog funkcionalnih ograničenja u mjernim uređajima. Udjel potrošnje tarifnog modela "narančasti" je gotovo zanemariv i iznosi 0,001%.

Stupanjem na snagu nove zakonske regulative, status povlaštenih kupaca stječe 38 kupaca na svim naponskim razinama.

Primjenom povećanih tarifnih stavki na ostvarenu strukturu potrošnje (radna snaga, radna energija, jalova energija – po sezonskim i dnevnim višim i nižim tarifama) u 2004.g. izračunane su prosječne prodajne cijene za svaku kategoriju potrošnje i iskazan je njihov prosječni rast. Rast ukupne prosječne cijene od 8,39% nešto je niži od potrebnog postotka povećanja prihoda zbog zaokruživanja cijena za jedinicu obračunskog elementa, koje se za radnu energiju iskazuju u lipama. Rezultati korekcije prikazani su na godišnjoj razini.

Tablica 11: Pregled prosječnih cijena i povećanja prihoda po kategorijama potrošnje

Kategorija / Prihod	Prosječna cijena - važeći Tarifni sustav i tarifni stavovi (kn/kWh)	Prosječna cijena - na temelju korigiranih Tarifnih - stavova (kn/kWh)	Povećanje prihoda na godišnjoj razini	% rast prosječne prodajne cijene
UKUPNO:	0,5060	0,5485	581.392.916	8,39%
Visoki napon 110 kV	0,2872	0,3028	14.649.209	5,44%
Srednji napon (35 i 10 kV)	0,4249	0,4503	77.651.429	5,97%
Poduzetništvo - Plavi (JT)	0,6717	0,7337	19.182.824	9,23%
Poduzetništvo - Bijeli (DT)	0,5592	0,6094	61.979.755	8,97%
Poduzetništvo - Crveni (DT)	0,5609	0,6132	89.078.968	9,33%
Poduzetništvo - Narančasti (JT)	0,8100	0,8100	0	0,00%
Javna rasvjeta	0,4668	0,5085	15.592.008	8,93%
Kućanstvo - Bijeli (DT)	0,5158	0,5625	203.494.261	9,06%
Kućanstvo - Plavi (JT)	0,6345	0,6930	99.481.543	9,21%
Kućanstvo - Crni (DT)	0,2647	0,2861	282.918	8,11%
Kućanstvo - Narančasti (JT)	0,8100	0,8100	0	0,00%

3.1 Izdatak za potrošenu električnu energiju

Prosječna godišnja potrošnja kućanstava u Hrvatskoj je 3.200 kWh i za tu potrošnju (1.200 kWh niža tarifa, 2.000 kWh viša tarifa) mjesečna rata po postojećim tarifnim stravkama iznosi 172,83 kn, dok bi nakon povećanja iznosila 188,49 kn što je povećanje od 15,66 kn mjesečno, odnosno 187,92 kn godišnje.

Udjel izdataka za električnu energiju u prosječnim neto plaćama i mirovinama u Hrvatskoj prikazan je za neke prosječne uzorke potrošnje električne energije kod kućanstava. Potrošnja od 2.000 kWh godišnje (800 kWh niža tarifa, 1.200 kWh viša tarifa) uzeta je kao prosječna potrošnja za umirovljenike. Godišnja potrošnja od 3.500 kWh (1.300 kWh niža tarifa, 2.200 kWh viša tarifa) je Eurostatova kategorija tipičnog potrošača Dc.

Tablica 12: Pregled udjela mjesečnih izdataka za električnu energiju u primanjima kućanstava

naziv		2002.	2003.	2004.	2005	2005	povećanje rate
prosječno isplaćena plaća (DSZ)	kn	3.823	3.940	4.173	4.274	4.274	
prosječna potrošnja 3200 kWh	kn	172,83	172,83	172,83	172,83	188,49	15,66 kn
% udjel u neto plaći		4,52%	4,39%	4,14%	4,04%	4,41%	
prosječna potrošnja 3500 kWh	kn	187,68	187,68	187,68	187,68	204,66	16,98 kn
% udjel u neto plaći		4,91%	4,76%	4,50%	4,39%	4,79%	
prosječno isplaćena mirovina (HZMO)	kn	1.674	1.720	1.758	1.829	1.829	
prosječna potrošnja 2000 kWh	kn	113,46	113,46	113,46	113,46	123,83	10,37 kn
% udjel u mirovini		6,78%	6,60%	6,45%	6,20%	6,77%	

3.2 Tretman povlaštenih kupaca

Kupac ostvaruje status povlaštenog kupca ukoliko ima ukupnu godišnju potrošnju električne energije veću od 20 GWh na svim svojim mjernim mjestima neovisno o lokaciji ili je priključen izravno na mrežu prijenosa (110 kV). Status povlaštenosti kupcu omogućuje slobodno biranje opskrbljivača električne energije. Nakon stjecanja statusa povlaštenog kupca, kupac treba u roku od šest (6) mjeseci izabrati svog novog (ili starog) opskrbljivača električnom energijom.

Dinamika daljnjeg otvaranja tržišta električne energije bit će:

- 1. srpnja 2006. za kupce s potrošnjom većom od 9 GWh,
- 1. srpnja 2007. za kupce kategorije poduzetnici,
- 1. srpnja 2008. za sve kupce.

Povlašteni kupac ne može izgubiti svoj status dok zadržava potrošnju na temelju koje je stekao status povlaštenog kupca.

4 ZAKLJUČAK

Cijena električne energije u Republici Hrvatskoj nije se mijenjala od 01. rujna 2002. godine kada je primjenjen novi *Tarifni sustav za usluge elektroenergetskih djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge*, a HEP ima regularnu prodajnu cijenu i svoje prihode ostvaruje primjenom navedenog Tarifnog sustava.

Od zadnje promjene cijene električne energije došlo je do značajnih promjena u uvjetima poslovanja tvrtke, koje iziskuju veće troškove poslovanja, kako slijedi: rast troškova poslovanja 5,96% i nužnost ulaganja u elektroenergetski sustava 2,74%.

Zbog toga se predlaže povećanje tarifnih stavki važećeg Tarifnog sustava za kategorije potrošnje na niskom naponu za 9,49%, a za kategorije potrošnje na visokom i srednjem naponu za 6% što na godišnjoj razini donosi povećanje prihoda od prodaje električne energije od 581 milijuna kuna.

Povećanjem od 9,49% za kućanstva bi se zapravo zadržao isti (čak nešto manji) relativni trošak za domaćinstva s obzirom na prosječne neto plaće odnosno mirovine (iako su cijene energenta u svijetu bitno brže rasle nego plaće):

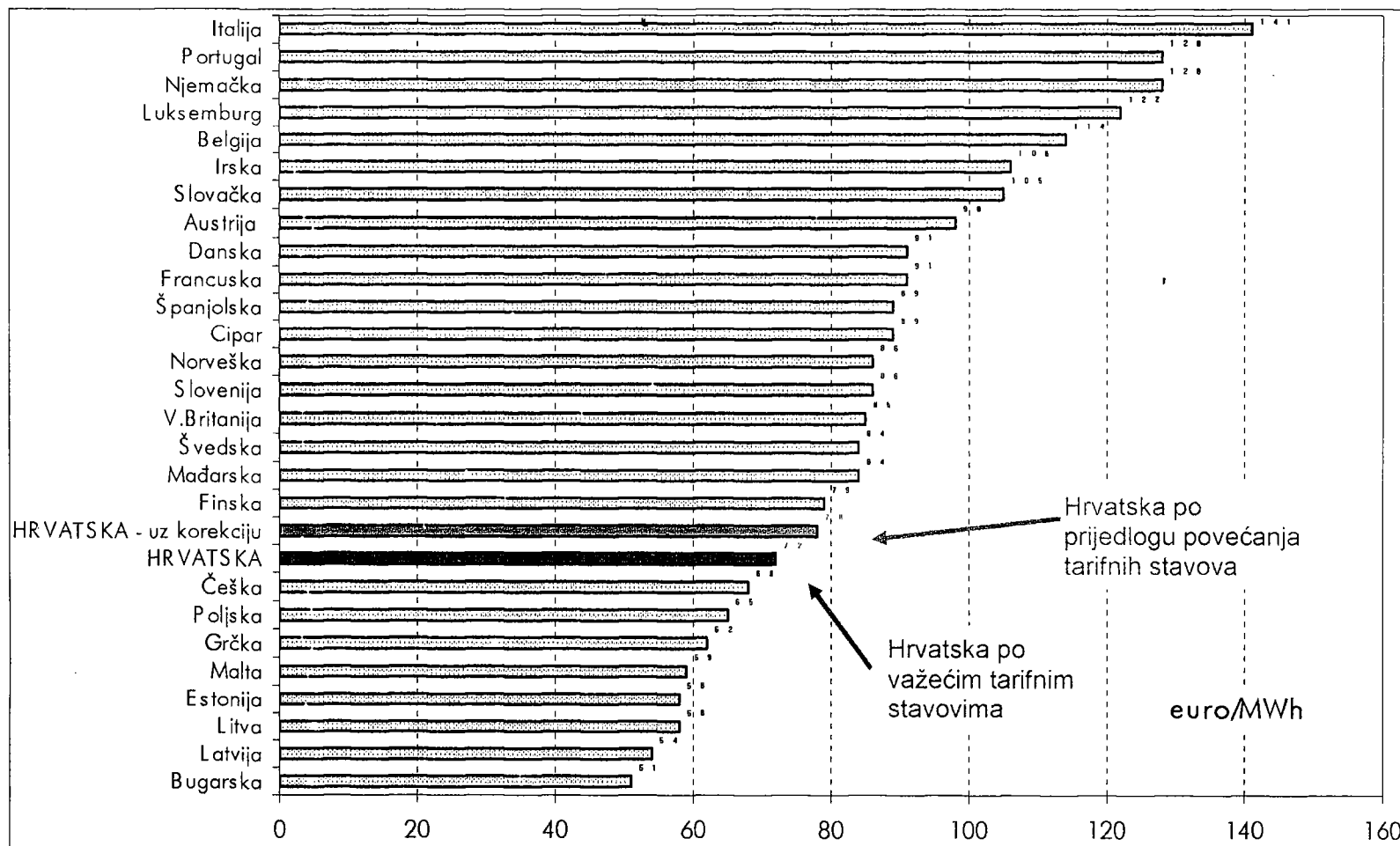
Ovakvim opravdanim i razumnim povećanjem omogućilo bi se s jedne strane pokrivanje rasta troškova poslovanja HEP-a i nužna ulaganja u elektroenergetski sustav (čime bi se i dalje osigurala velika sigurnost isporuke električne energije), a s druge strane to ne bi bio prevelik udar niti na stanovništvo niti na gospodarstvo.

Istina da je ovako manjim povećanjem cijena od traženog (12%) HEP izložen potencijano teškoćama u slučaju loše hidrološke godine ili izrazito nepovoljnim valutnim kretanjima ovaj rizik bi HEP trebao preuzeti na sebe i pokriti unutarnjim rezervama i daljnjim naporima za smanjivanje svih troškova poslovanja te dobrim upravljanjem rizicima.

Odobrenjem ovakvog povećanja u ovom trenutku omogućilo bi HEP-u da u slučaju poslovanja u sadašnjim gospodarskim okvirima (stabilna i mala inflacija, bez ekstremnih skokova energenata, posebnih zahtjeva za snažnije i ubrzanije pokretanje investicija i dr.) ne mora povećavati cijene do kraja 2007. godine.

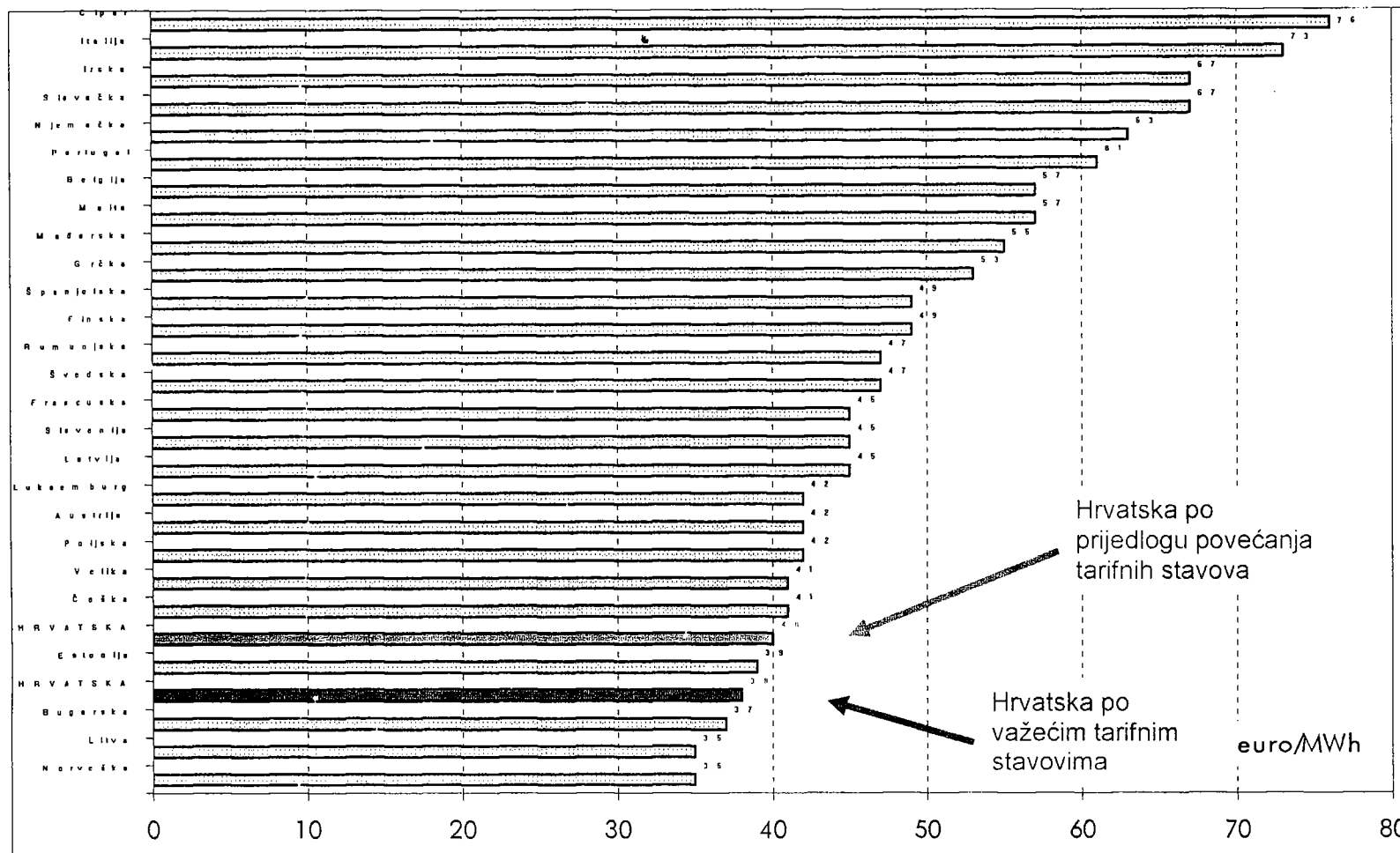
Tim povećanjem cijene električne energije: ostvarit će se siguran i pouzdan rad elektroenergetskog sustava, osigurat će se stabilno poslovanje HEP grupe i doprinijeti rastu hrvatskog gospodarstva, te omogućiti optimalna izgradnja novih elektroenergetskih izvora i doprinijeti organiziranju tržišta električne energije.

Usporedba prodajnih cijena za kućanstva s godišnjom potrošnjom od 3500 kWh, bez poreza, po EUROSTAT-ovoj kategoriji Dc
Podaci za srpanj 2004.g.

Izvor: 1. COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, Brussels, 5.1.2005, SEC(2004) 1720, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Technical Annexes to the, Report from the Commission on the Implementation of the Gas and Electricity Internal Market
2. podaci EUROSTAT

Usporedba prodajnih cijena za industriju s godišnjom potrošnjom od 24 GWh, bez poreza, po EUROSTAT-ovoj kategoriji Ig
 Podaci za srpanj 2004.g.

Izvor: 1. COMMISSION OF THE EUROPEAN COMMUNITIES, Brussels, 5.1.2005, SEC(2004) 1720, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Technical Annexes to the, Report from the Commission on the Implementation of the Gas and Electricity Internal Market
 2. podaci EUROSTAT